अकृत्रिमंअजन्यंअतएवाऽसंहार्यं प्राकृतंस्वभावसिद्धं निरुपस्कृतंगुणाधानमलापकर्षणात्मकसंस्कारहीनं अध्यात्मंआत्मनिदेहेसुकृतंब्रह्मतस्मात्तत्सुकृतमुच्यतइतिश्रुतिप्रसिद्धंप्राप्नःसुखमव्ययमश्नुते यद्वा अध्यात्मंग्रंथंयःप्राप्नःसोपिध्यानादिक्रमेणाव्ययंसुखमश्नुते ग्रंथेपिउपनिषद्रूपेनित्यत्वादकृत्रिमत्वमसंहार्यत्वंच प्राकृतंवाक्यार्थमर्यादास्वरसतोऽर्थप्रत्यायकं निरुपस्कृतंद्वैतिनामिवहठानाकृष्टार्थं एतेनपरो क्षज्ञानस्यापिपुण्यवृद्धिहेतुतयाक्रममुक्त्यर्थत्वमुक्तं तथाचस्मृतिः दिनेदिनेतुवेदांतश्रवणाद्भक्तिसंयुतात् गुरुशुश्रूषयालब्धात्कृच्छ्राशीतिफलंलभेदिति ॥ १६ ॥ नकेवलंशास्त्रीयज्ञानमात्रान्मुक्तिःकिंतुसा धनांतरापेक्षाप्यस्तीत्याह निष्प्रचारमिति अन्यथामनोनिरोधाभावे नशक्याप्राप्तुमितिशेषः ॥ १७ ॥ येनब्रह्मणा ॥ १८ ॥ संगुप्तानिप्रमादात्सम्यक्रक्षितानिद्वाराणिइंद्रियाणिअपिधायनिरुध्यविचिंतय न्ध्यायन् ॥ १९ ॥ अन्वेतिवर्धते ॥ २० ॥ अविशेषाणीति विशेषाविशेषलिंगमात्रालिंगानिगुणपर्वाणीतियोगोक्तेषुगुणावयवेषु विशेषाःस्थूलपृथिव्यादयएकादशेंद्रियाणिच अविशेषःपंचतन्मात्राणि

अकृत्रिममसंहार्यंप्राकृतंनिरुपस्कृतं॥ अध्यात्मंसुकृतंप्राप्नःसुखमव्ययमश्नुते॥ १६॥ निष्प्रचारंमनःकृत्वाप्रतिष्ठाप्यचसर्वशः॥ यामयंलभतेतुष्टिंसानश क्यात्मनोन्यथा॥ १७॥ येनतृप्यत्यभुंजानोयेनतृप्यत्यवित्तवान्॥ येनास्नेहोबलंधत्तेयस्तंवेदसवेदवित्॥ १८॥ संगुप्तान्यात्मनोद्वाराण्यपिधायविचिंतयन्॥ यो ध्यास्तेब्राह्मणःशिष्टःसआत्मरतिरुच्यते॥ १९॥ समाहितंपरेतत्त्वेक्षीणकाममवस्थितं॥ सर्वतःसुखमन्वेतिवपुश्चांद्रमसंयथा॥ २०॥ अविशेषाणिभूतानि गुणांश्चजहतोमुनेः॥ सुखेनापोह्यतेदुःखंभास्करेणतमोयथा॥ २१॥ तमतिक्रांतकर्माणमतिक्रांतगुणक्षयं॥ ब्राह्मणंविषयाश्लिष्टंजरामृत्यूनविंदतः॥ ॥ २२॥ सयदासर्वतोमुक्तःसमःपर्यवतिष्ठते॥ इंद्रियाणींद्रियार्थांश्चशरीरस्थोतिवर्तते॥ २३॥ कारणंपरमंप्राप्यअतिक्रांतस्यकार्यतां॥ पुनरावर्तनंनास्तिसं प्राप्तस्यपरंपदं॥ २४॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिमोक्षधर्मपर्वणिशुकानुप्रश्नेएकपंचाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः॥ २५१॥ ॥ ७॥

व्यासउवाच द्वंद्वानिमोक्षजिज्ञासुरर्थधर्मावनुष्ठितः॥ वक्तागुणवताशिष्यःश्राव्यःपूर्वमिदंमहत्॥ १॥

बुद्धिश्च लिंगमात्रंमहत्तत्त्वं अलिंगंप्रधानं तत्रपूर्वपूर्वत्यागेनउत्तरमुत्तरंप्रतिपद्यमानोयोगीगुणानपित्यजति तत्राविशेषाणिभूतानीतिपंचतन्मात्राणिगुणाइतिमहद्व्यक्तंचजहतोमुनेःत्यजतामुनिनादुःखंसं सारात्व्यंअपोह्यते सविशेषाणीतिपाठेभूतशब्देनपंचतन्मात्राण्येवस्वकार्यस्थूलभूतसहितानीत्यर्थः ॥ २१ ॥ अतिक्रांतंबाधितंगुणक्षयंगुणैश्वर्ययेनतं विषयैरश्लिष्टं ॥ २२ ॥ मुक्तोविरक्तः समःरागद्वेषशू न्यः पर्यवतिष्ठतेस्थिरोभवति शरीरस्थोजीवन्नेवसर्वार्थानतिक्रम्यवर्तते ॥ २३ ॥ परमंकारणंनिर्गुणंब्रह्म कार्यतांअव्यक्ततां ॥ २४ ॥ इतिशांतिपर्वणिमोक्षधर्मपर्वणिनि॰भा॰एकपंचाशदधिकद्विशतत मोऽध्यायः ॥ २५१ ॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ विस्तरेणोक्तमध्यात्मंसुखसंग्रहार्थंसंक्षिपति द्वंद्वानीत्यादिनाध्यायेन द्वंद्वानिमानापमानादीनि अर्थधर्मौचाधिष्ठितोपिपु रुषोयदिमोक्षार्थीस्यात्तर्हिसइदंमहद्ध्यात्मंश्राव्यः ॥ १॥

Digitized by Google